

Nr 238.

Av herr **Lindhagen**, om upphävande av den allmänna värnplikten.

Till frågan om behovet av ett svenskt härväsende ansluter sig även frågan om den bestående härordningens organisation och följaktligen främst dess grundval, *den allmänna värnplikten*.

Denna tidsföreteelse är visserligen ett barn av sin tid, ett utslag av den industriella massproduktionen, en nödvändighet i tävlan mellan stormakterna om överväldet genom största möjliga krigsberedskap. Då denna tävlan genom sista kriget nått sin fulländning och satt frukt, har en ny tid begynt med nya uppgifter. Stormakternas kapprustningar bliva förr eller senare ställda på avskrivning av förhållandena, och då måste det yppersta utslaget av desamma eller den allmänna värnplikten följa med.

Det är lätt att utmåla denna inrättnings skuggsidor, ty de ligga i sakens natur och äro beprövade. Den har givit krigen oanade proportioner och möjlighet till deras förlängning genom inkallandet av nya årsklasser. Den innebär det orimligaste och minst tålda intrång i personlighetens frihet som förekommer. Den inpräntar hos ungdomen föreställningen om militärväsendets ofrånkomlighet och undergräver därmed känslan för internationellt broderskap. Den bygger enligt sin natur på personlighetens utplånande och verkar därför i sin mån att skapa ett folk av nummerkarlar. Den sår i unga mottagliga sinnen våldets sådd och omöjliggör växten för andliga värden. Även om befälet av naturen eller enligt order ålägger sig de välvilligaste uppsåt, kan det ändock icke göra det omöjliga. Befäl och manskap äro lekbollar i ett system, som icke kan förändra natur annat än genom systemets avskaffande.

Den allmänna värnplikten sträcker sina verkningar åt många håll. Den uppfordrar till och möjliggör oerhörda utgifter för det allmänna samt ställer därigenom de produktiva krafterna på indragning. Den fortlever efter sitt fullgörande i skytteföreningar och liknande sammanslutningar, som upprätthålla dess anda i äldre åldersklasser samt såsom gökungen i boet tränga ut sammanslutningar för freden, vilka utlämnas åt föraktet och armodet.

Till detta kommer, att i de offentliga beräkningarna ingår såsom de värnpliktigas börda allenast det antal dagar, som tjänsteplikten omfattar mot erhållande av fritt vivre och nödiga klädespersedlar. Däremot uppmärksammas och värdesätts icke eller föga andra offer, som drabba visserligen icke alla värnpliktiga men ett stort antal av dem. I tre före-

gående motioner har erinrats, hurusom statsmakten genom värnplikten hänsynslöst exproprierar utan skälig gottgörelse i talrika fall även de värnpliktigas liv och hälsa samt deras redan förvärvade arbetsanställningar och studietid för att nu ej tala om allt, som många gå miste om i följd av militärtjänstgöringen. Alla dessa missförhållanden kunna icke heller undanröjas på ett tillfredsställande sätt annat än genom upphävande av grunden till desamma nämligen den allmänna värnplikten.

Det hemställes således såsom en opinionsyttring:

att riksdagen med anledning av propositionerna nr 50 och 51 om försvarsväsendet ville hos regeringen begära övervägande och förslag i syfte, att, därest avrustning ej kommer till stånd, den svenska härordningen åtminstone ej vidare måtte grundas på den allmänna värnplikten, vilken följaktligen bör under alla förhållanden upphävas.

Stockholm den 21 mars 1925.

Carl Lindhagen.